

KO ORGEL EIDE

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
nummer 91

april 2012

INHOUDSOPGAVE:

1. Prelude
2. Secretariaat
4. Documentatiecentrum
5. Noot-zaken
8. Uitreiking studiemappen
9. Cursus gregoriaans
11. Cantorcursus
12. Stenvorming lectoren
13. Toelichting DO-UT-DES-Muziekbladen
14. DO-UT-DES Muziekbladen
16. Vanaf de orgelbank
17. Kinderkoor in de praktijk
20. Gek doan
22. VNK-Limburg
23. Muziek in de Middeleeuwen
24. Salarïering
24. Activiteitenagenda
26. Geslaagd

OMSLAG:

Middeleeuwse afbeelding met muziek en dans.

Een korte beschrijving van deze afbeelding vindt u op blz. 23.

REDACTIE:

Ad Voesten
Marian Verstappen (secr.)

E-mail:
koorgeleide@home.nl.

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

PRELUDE

Koorgeleide nummer 91 ligt voor u om gelezen te worden.

We gaan richting de 100!

Wij mensen hebben iets met getallen. We rekenen, bouwen, verzamelen en puzzelen wat af. Ook in de (kerk) muziek spelen cijfers soms een grote rol. Misschien kent u nog de publicaties en discussies uit het verleden over de invloed van getallen in de muziek van Bach. Of de “gulden snede” als perfecte wiskundige maatvoering binnen het kader van de orgelbouw en architectuur. Ook het documentatiecentrum van de NSGV in ons diocees houdt zich bezig met getallen. Het netjes ordenen, catalogiseren en nummeren met als doel te verzamelen wat belangrijk kan zijn voor u en de kerkmuziek in het algemeen, nu en in de toekomst.

Geen volledige bibliotheek, want daar hebben we de ruimte en het geld niet voor, maar een stukje service naar de kerkmusici toe. Het documentatiecentrum wordt door enthousiaste vrijwilligers beheerd. (Zoals bijna de hele NSGV organisatie uit vrijwilligers bestaat).

Het is altijd mogelijk om, na afspraak, een kijkje te komen nemen. En bijvoorbeeld in de historie van onze Limburgse Koorgeleide archieven te duiken, (voorheen “Mededelingen”). Het zijn vensters met doorkijkjes naar het verleden dat vaak nog verassend actueel is.

De geschiedenis van de kerkmuziek blijft een boeiend onderwerp waarin verhalen van mensen verweven zijn met klinkende muziek. En zo blijft deze muziek, net als ons geloof, onsterfelijk.

De redactie.

Het volgende nummer van koorgeleide verschijnt 1 september. Kopij kunt u inleveren vóór 1 augustus via koorgeleide@home.nl of NSGV bisdom Roermond, t.a.v. Koorgeleide, postbus 470, 6040 AL Roermond.

Een actueel adressenbestand is zowel voor u als voor ons van groot belang. Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan zsm te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.

**Bij voorkeur geeft u wijzigingen door per e-mail:
reesveerkamp@home.nl**

En anders per post: NSGV bisdom Roermond, t.a.v. mevrouw T. Simons-Veerkamp, postbus 470, 6040 AL Roermond.

VAN HET SECRETARIAAT

● UITVOERING BELEIDSPLAN 2010-2015

In de afgelopen maanden hebben delegaties van ons bestuur, onder leiding van pastoor Ed Smeets en Ad Voesten en met assistentie van onze kerkmuzikaal deskundigen, de koorkeuren/dekenaten Susteren, Echt, Thorn-Heythuysen, Kerkrade, Heerlen, Sittard, Schinnen-Geleen, Maastricht en Gulpen-Gronsveld bezocht en de studiemappen 'In paradysum' en 'Ad te levavi animam meam' aan de dirigenten en organisten aangeboden. De bijeenkomsten, waarop ook de dekenen, de parochiepriesters en de kerk- en koorbesturen waren uitgenodigd, werden druk bezocht.

Alles overziend zijn we gesterkt in onze overtuiging dat we met het benoemen van de kerkmuzikaal en liturgisch deskundigen, alsmede met het bezoeken van de koorkeuren/dekenaten om ter plaatse de studiemappen met nieuwe (en mooie!) liturgische muziek aan te bieden, de goede weg zijn ingeslagen en in de komende jaren de kerkmuziek in ons bisdom op deze wijze nieuwe impulsen kunnen geven.

In de komende maanden zullen we de koorkeuren/dekenaten Roermond, Venlo-Tegelen, Weert, Venray, Horst en Helden bezoeken.

Intussen is intern de Werkgroep Liturgische Muziek druk bezig met het samenstellen van nieuwe studiemappen, waarvan er elk jaar twee zullen verschijnen.

De eerstvolgende studiemap is gewijd aan gezangen voor Hemelvaart en Pinksteren.

● DE LANDELIJKE NSGV-ORGANISATIE

Zoals in de laatste Koorgeleide al aangekondigd, heeft de Bisschoppenconferentie met ingang van 1 januari 2012 een nieuwe decentrale organisatiestructuur ingevoerd voor de regeling van de kerkmuziek in Nederland. In de nieuwe structuur ligt de nadruk op de diocesane organisaties.

Bij brief van 22 december 2011 deelde mgr. dr. J.W.M. Liesen, bisschop-referent voor liturgie aan alle bestuursleden van de diocesane NSGV-afdelingen o.a. mee dat, om aan de nieuwe situatie per 2012 recht te doen, aan de diocesane verenigingen via de betreffende bisschop modelstatuten zullen worden aangeboden, waardoor een en ander in de diocesen goed – en afgestemd op elkaar – geregeld wordt. We houden u verder op de hoogte.

● CANTORCURSUS IN VENRAY

De op initiatief van deken drs. H.M.G. Smeets door de koorkeuren Venray in samenwerking met de diocesane Sint-Gregoriusvereniging georganiseerde cantorcurcus is succesvol afgesloten. Uit handen van deken Smeets en in het bijzijn van de docenten pastoor drs. Ed

Smeets, Ad Voesten, Riet Gardeniers en het bestuur van de koorkring Venray, mochten negen cursisten het certificaat ontvangen. Van harte proficiat!

● **CURSUS GREGORIAANS IN STRAMPROY**

Voor de achtste achtereenvolgende maal is door de koorkring Weert een cursus gregoriaans voor gevorderden georganiseerd. In het bijzijn van docent Cyriel Tonnaer ontvingen de achttien cursisten uit handen van onze voorzitter mgr. R. Maessen het certificaat. Ook deze cursisten van harte proficiat!

● **GREGORIAANS VOOR KINDEREN**

Bij het Ward Centrum Nederland is het boek “Het woord dat vleugels kreeg” gepresenteerd. Het betreft een cursus gregoriaans zingen met kinderen in twintig lessen. Het boek biedt dirigenten van kinderkoren de mogelijkheid hun jonge zangers kennis te laten maken met het gregoriaans. Er is een handleiding met cd voor de dirigent (met daarop alle muziekvoorbeelden die in het boek voorkomen) en een werkboek voor de kinderen. Enkele van de muziekvoorbeelden zijn ook te beluisteren op de website www.wardcentrumnederland.eu.

● **GRADUALE NOVUM**

Afgelopen zomer is het ‘Graduale Novum de Dominicis et Festis’ aan de paus aangeboden. Het Graduale Novum is een aanvulling op het reeds bestaande Graduale Triplex en is samengesteld uit de ‘Vorschläge zur Restitution von Melodien des Graduale Romanum’.

In het Graduale Triplex is de Vaticaanse notatie van de melodie niet aangepast aan de oude handschriften die zijn toegevoegd. Het nieuwe van het Graduale Novum zit in de melodische restituties, in de melodische veranderingen.

Het Graduale Novum is niet zozeer een zangboek dat door iedere schola vlot gebruikt kan worden, maar veel meer een handzaam boek voor gregorianisten en dirigenten die zich willen verdiepen in het gregoriaans en de oude handschriften.

● **CAECILIA DRIEKLANK**

De NSGV wil alle parochiebesturen, kloosterorden en congregaties hartelijk danken voor hun onmisbare financiële steun in het kader van de actie Caecilia Drieklank die ook dit jaar ons werk in het belang van de kerkmuziek weer mogelijk maakt.

Jacq. Hoorens, secretaris.

DOCUMENTATIECENTRUM NSGV-ROERMOND

In dit eerste artikel kunt u kennismaken met de mogelijkheden van het documentatiecentrum van de NSGV te Roermond, Swalmerstraat 100. U vindt het onder de poort door, eerste gebouw aan de linkerkant: Dienst Liturgie en Kerkmuziek. Elke middag van 14.00u tot 17.00u is er een vrijwilliger aanwezig om u van dienst te zijn.

Wat kunt u aantreffen in ons gebouw?

Algemene indeling:

A. Bibliotheek.

1. Naslagwerken (woordenboeken, Theologisch Woordenboek, Katholieke Encyclopedie, Bijbels Woordenboek).
2. Missaals, lectionaria.
3. Exegese en kerkgeschiedenis.
4. Gebedenboeken. Liturgische zangbundels. Cantatorium (Psalmen gerangschikt naar gebruik door het jaar). Zang en Tegenzang (hymnen door het jaar). Begeleidingsbundels (Parochiebundel). Gregoriaans. Graduale Romanum. Graduale Triplex. Liber Usualis. Antiphonale. Begeleidingsboeken Gregoriaans. Missaal en Brevier. Kinderzangbundels.

B. Geluidsdragers: lp's en cd's.

C. Tijdschriften: Tijdschrift voor Liturgie. Vieren. Punctum. Doorgeven. Gregoriusblad. Vereniging voor Latijnse Liturgie. Koorinformatie. Het orgel. KDOV-blad (Katholieke Dirigenten en Organisten Vereniging). Continuo. Tijdschrift voor Gregoriaans.

D. Kast met repertoire-mappen ("Grond"-mappen). Boete en verzoening. Limburgs eigen: devotie- en heiligenliederen. God de Vader. Varia (kerkmuziek en het jaar met de Bijbel, Lieder voor de jaarwisseling, Lieder rond de H. Drie-eenheid). Lof en Dank. Millenniumliederen 2000. Rndom het Kinderlied. Marialieder. Psalmen en Kantieken. Het jaar van de H. Geest. Eucharistie. Locus Iste (Instructies Liturgische Zangavond). W.A. Mozart. Koorrepertorium. Cd-project Limburgse Componisten. Berouw, boete, bekering en verzoening.

E. Catalogi uitgevers.

F. Bladmuziek orgel.

G. Vitrinekast: Analecta bisdom Roermond. Bezinning op het Woord. Mens en Melodie. Tijdschrift voor Liturgie. Limburgse componisten.

H. Bladmuziek liturgie algemeen.

In een volgend artikel zal nader worden ingegaan op de afdeling Bladmuziek en de mogelijkheid om ook muziek te lenen. U bent nu al van harte uitgenodigd eens een kijkje te komen nemen.

Jan Steenbrink

NOOT-ZAKEN

MUZIEK- EN BOEKBESPREKINGEN DIE ONZE AANDACHT VERDIENEN

Begeleidingsbundel bij Gezangen voor liturgie nr. 401-659

In november 2011 is er na jarenlange voorbereiding en onderhandelingen eindelijk een begeleidingsbundel voor Gezangen voor Liturgie (GvL) verschenen. De bundel is samengesteld door de “Werkgroep orgelbegeleidingen bij Gezangen voor Liturgie.” Deze groep is in het leven geroepen door de Stichting Liedbundel (SLB), initiatiefnemer van de GvL uitgave.

Doelgroep voor het gebruik van deze begeleidingsbundel zijn amateurorganisten.

De samenstellers beoogden begeleidingen van een goede kwaliteit in stijl en bruikbaarheid.

Als criteria voor de begeleidingen stelde de werkgroep voor:

- Vierstemmige zettingen
- manualiter (pedaal ad libitum)
- teksten bijgevoegd
- stijlzuiver in relatie tot de oorspronkelijke melodie
- krachtige ondersteuning van het lied

De muziek is gecomponeerd door een grote variatie aan musici met ieder veelal een eigen signatuur en achtergrond.

De ervaring leert dat hoe wij liturgische muziek ervaren en uitvoeren regionaal nogal verschillend kan zijn. Traditie, opleiding en de bouwstijl van de aanwezige instrumenten kunnen daarin een grote rol spelen. Ook muzikaal inhoudelijk komen deze verschillen aan de orde. Vraagt een melodie om grote lijnen en bijpassende akkoordaccenten? Of zetten we alles noot tegen noot?

Creëren we rust in een begeleiding of wordt het door overmatig akkoordgebruik misschien onrustig. Moet een begeleiding prikkelend en met een eigentijds klankidoom zijn? Of een standaard degelijke harmonische zetting? Zijn we gewend om de volkszang fors te ondersteunen of is een subtielere benadering gewenst?

Laten we eens kijken naar lied nummer 406 “Alleluia, wij heffen het aan.” Een uitbundig lied in een driedelige éénslag. Twee leesregels elk in het midden gescheiden door een komma. Het lied vraagt om een puls. Een takt die de melodie en tekst laat stromen over de “maten” heen. Toch is er gekozen voor een zetting van noot tegen noot. Als ik dan denk aan de amateurorganist weet ik dat in het door de tekst gevraagde tempo de snelle akkoordwisselingen niet bevorderlijk zijn voor de rust. Ofwel, er wordt van de amateurorganist een

basisvaardigheid verwacht die misschien niet (meer) overal aanwezig is. Daarentegen is in de Paashymne nr. 405 wel rekening gehouden met tekst/puls en een rustig speelbare begeleiding die de organist technisch tijd laat om de muzikale informatie te verwerken.

En zo al spelend en bladerend door de losbladige 23-rings uitgave van om en nabij de 500 pagina's, bekruipt mij regelmatig een gevoel van twijfel. Enerzijds een prachtige uitgave, een aanwinst voor de kerkmuziekpraktijk. Ook fantastisch studiemateriaal voor de amateurorganist. Anderzijds heb ik twijfels over de speelbaarheid van de begeleidingen t.a.v. een groot aantal van die zelfde amateurorganisten.

En wat was de doelgroep ook al weer? De bekwame organisten maken/spelen hun begeleidingen veelal zelf; voor hen is deze uitgave dan ook minder noodzakelijk. Het is juist de amateur die niet in staat is de begeleidingen te maken die er baat bij heeft.

Helaas zijn zij het ook die vaak een vaardigheidsachterstand hebben en aan deze uitgave hun handen vol zullen hebben.

Conclusie: Een aanwinst, zeker. Ik hoop dat velen er dankbaar gebruik van maken. Niet in het minst omdat er erg veel werk door de makers is verzet om dit langjarige project tot een goed einde te brengen. Toch blijf ik benieuwd naar de bruikbaarheid in de doorsnee parochie daar waar er muzikaal hard gewerkt moet worden om de lofzang van God nog tot klinken te kunnen brengen.

Ik sta graag open voor uw reacties vanuit de Limburgse praktijk.

Ad Voesten

Gezangen voor Liturgie, Orgelbegeleidingen bij de liederen (nummers 401-659)
Stichting Liedbundel in samenwerking met uitgeverij Gooi en Sticht – Utrecht,
ISBN 978903040020 2

Verkrijgbaar via de reguliere muziek- en boekhandel. Prijs € 59,50

“Jaargetijden”

25 Schriftliederen voor de Kerst- en Paaskring

De redactie ontving een nieuwe uitgave met 25 Schriftliederen voor de Kerst- en Paaskring getiteld “Jaargetijden”. Een uitgave met liturgische muziek uit het Dominicanenklooster Huissen.

De teksten zijn van Henk Jongerius, de muziek is van Jan Raas.

Bij de uitgave is ook een dubbel-cd verkrijgbaar waarop de muziek uitgevoerd wordt door Capella Phos Hilaron o.l.v. Theo Menting.

De teksten van de gezangen omvatten de advent, kersttijd, veertigdagentijd, paastijd, Hemelvaart en Pinksteren.

Ze kunnen zowel in het A, B en C jaar gezongen worden. Het zijn eigenlijk evangelie-liederen. De inhoud van de gezangen is een weerspiegeling van de drie jaar lezingen bij elkaar. Daar waar ze niet gezongen kunnen worden na het evangelie kunnen ze ook als slotlied hun dienst bewijzen.

Bezinning, bezieling en beweging zijn drie woorden die op de omslag te lezen zijn.

Deze woorden zijn trefkend voor de teksten van Jongerius. Verstaanbaar en

meditatief gunt hij ons een poëtische blik in de evangelieteksten. Ze versmelten in de liturgie van de tijd. De muziek van Jan Raas is verrassend eenvoudig. Daar waar we deze componist kennen van soms ingewikkelde partituren en stevige dissonanten doet hij hier volledig recht aan de teksten en het meditatieve karakter.

Elk lied bestaat uit een eenvoudige orgelbegeleiding met pedaal en een vierstemmige zetting voor SATB. De compositiestijl is gedurende de hele bundel volgehouden. Dat is ook een klein minpuntje. Bijna alle liederen staan in mineur/kerktoonladder. Mede daardoor is er wat minder diversiteit te bespeuren in de muzikale “kleuring” van de teksten. Toch is dit geen enkel excuus om deze liederen niet te willen zingen. Door de sterke teksten, de eenvoud en de muzikale sfeer zijn ze een waardevolle aanwinst in de liturgie. En daarmee ook uitstekend vertolkbaar voor amateur kerkmusici.

Op de bijgevoegde cd horen we naast het koor Jan Raas de liederen “aanspelen”. Het is ook dit samenspel tussen orgel en koor wat deze liederen iets extra’s kan geven.

De opname is wat dof van klank en mist de ruimtelijkheid, het koor is wat toononvast en soms wat dunnetjes maar orgel en koor zijn een mooi samenspel. En dat is toch waar het in de liturgie om gaat.

“Jaargetijden” 25 Schriftliederen voor de Kerst- en Paaskring

tekst: Henk Jongerius, muziek: Jan Raas. De partituur kost € 17,50. De cd-box € 22,50. ISBN 978-94-90708-41-2. Uitgeverij Skandalon – Dominicanenklooster Huissen www.skandalon.nl en via de reguliere muziek- boekhandel.

UITREIKING STUDIEMAPPEN

Afgelopen jaar heeft de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging van ons bisdom een werkgroep in het leven geroepen bestaande uit een vijftal dirigenten, organisten en priesters.

Zij houden zich bezig met het samenstellen van studiemappen met gezangen voor de liturgie door het liturgisch jaar.

De eerste twee studiemappen zijn inmiddels klaar: De uitvaartliturgie en gezangen in de advent. Doel van deze

werkgroep is niet alleen het samenstellen van de mappen, maar vooral ook deze nieuwe gezangen in de verschillende dekenaten voorstellen.

Dit gebeurde op zaterdag 28 januari in Heythuysen. Koordirigenten, koorzangers, organisten, priesters en kerkbestuursleden uit het dekenaat Thorn/Heythuysen kwamen bij elkaar om dit nieuw koorrepertoire te ontdekken.

De middag werd geleid door Ad Voesten. Hij begon met een inleiding over de eerste map: de uitvaartliturgie. Het Tweede Vaticaanse Concilie heeft gevraagd tijdens de uitvaartliturgie de nadruk te leggen op de verrijzenis. Natuurlijk is er ruimte voor droefheid en weemoed, maar door alles heen straalt de vreugde van de verrijzenis.

Dit was het uitgangspunt voor de gezangen in deze map.

Om de gezangen te leren kennen, werd deze middag veel gezongen. Een- of meerstemmig, Nederlands-, Engels-, Franstalig of Latijn. Niet alleen nieuwe melodieën, maar ook oude gezangen met nieuwe bewerkingen. De map biedt een veelzijdig aanbod en spreekt daarom alle koren in ons bisdom aan. Ook met de moeilijkheidsgraad van de gezangen is rekening gehouden met de mogelijkheden van de koren.

Bij het doorzingen van deze map viel vooral op dat de gezangen relatief eenvoudig zijn. Het lukte de aanwezigen dan ook op hele korte tijd de liederen te laten klinken. Dit geldt eveneens voor de adventsmap. Ook hieruit werd die middag veel gezongen.

De aanwezigen waren enthousiast en velen vonden de liedsuggesties een welkome aanvulling op hun huidige repertoire.

Katharina Kleis

"GREGORIAANS IS GEEN STRIJKJE BIJ EEN DINER!"

Op 28 februari j.l. was de laatste avond van een cursus gregoriaans in Stramproy.

Die cursus wordt al jarenlang voortreffelijk georganiseerd door de heer Ben van Helvert, de cursisten voelen zich snel thuis in het Österke naast de St. Willibrorduskerk, stoelen, tafels en koffie staan klaar aan het begin van de avond. Als cursusleider heb ik er geen omkijken naar, iedere dinsdag als we cursus hebben kan ik meteen aan de slag.

Tijdens de afgelopen cursusavonden hebben we heel wat gezangen uit de veertig-dagentijd doorgenomen, gezangen die in vorige cursussen vrijwel niet aan de orde zijn gekomen.

Naast verdieping op semiologisch gebied, waarbij voornamelijk gebruik wordt gemaakt van de handschriften uit de Sankt Gallenfamilie, probeer ik als docent de teksten van de gezangen een plaats in de geschiedenis te geven en hun liturgische context te verduidelijken. Vooral de samenhang van het gregoriaans met liturgie vind ik heel belangrijk, het gregoriaans is voor mij geen 'opluisteren' van de liturgie, het is wezenlijk met liturgie verbonden. Mijn vroegere leermeester Jos Lennards had daar destijds al een mooie beeldspraak voor: "Gregoriaans is geen strijkje bij een diner!"

Liturgie vraagt ons om los te komen uit het 'platte' alledaagse, vraagt om een verandering in onszelf, om onze stem te verheffen, om tekst op verhoogde toon te declameren, om zo een toestand te creëren waarin we God kunnen ontmoeten.

Gregoriaans is een prachtig hulpmiddel om mensen in een stemming te brengen die een ontmoeting met God vergemakkelijkt.

In een cursus gregoriaans is het belangrijk dat je goed gregoriaans leert zingen, niet alleen maar noten zingen, maar ook begrijpen wat je zingt. Wat wil de tekst ons duidelijk maken, in welke context moet ik die tekst plaatsen? Als je daar begrip voor hebt, dan kun je ook de dynamiek en expressie van een melodie beter aanvoelen en in je zingen laten doorklinken.

Omdat eucharistische gezangen slechts een onderdeel van het enorme gregoriaanse repertoire vormen en liturgische vieringen veel meer kunnen omvatten dan alleen eucharistievieringen, kwam ook het officie, het getijdengebed, in de afgelopen cursus aan de orde.

De Kerk geeft het getijdengebed aan wijdelingen mee als een kostbare schat voor onderweg. Het getijdengebed is meer dan gebed alleen, het getijdengebed is ook liturgie, daarom wordt het in het Latijn 'Liturgia horarum' genoemd. De eerste christenen zagen het getijdengebed zelfs als de ademhaling van het Lichaam van de Heer, het ademen van de Kerk. De lauden en de vespers vormen met de eucharistieviering een soort drieluik. Op het moment dat er een dag voorbij is en dat de zon ondergaat viert de Kerk de vespers, waarbij in de oudheid al een lichtritus plaatsvond, een lucernarium. Het ontsteken van kaarsen herinnerde de eerste christenen aan Christus' licht, aan het Lumen Christi uit de paasnacht.

De vespers nodigen zodoende met vreugde in de avond uit tot een terugblik op de dag die voorbij is, met een zelfde intentie sluiten we het cursusjaar met avondvreugde af.

Ant.
8.

L Umen * ad reve-la-ti-ónem génti- um :

Enthousiast en met inzet werd er tijdens de laatste cursusavonden op verzoek van de cursisten gewerkt aan het instuderen van de gezangen van de 1e vespers van het feest van de Opdracht van de Heer, in het Latijn 'In Praesentatione Domini', in de volksmond beter bekend als Maria Lichtmis. Ik hoop dat de cursisten in de toekomst plezier zullen blijven houden in het zingen met tekstbeleving en dat ik hen gevoelig heb gemaakt voor aspecten die belangrijk zijn om liturgie in een goede gesteldheid te kunnen vieren.

Graag wil ik besluiten met een citaat uit een Byzantijns lichtgebed:
"Menslievende God, laat ons gebed als wierook tot U opstijgen en neem het aan als een welriekende geur. Laat deze avond en nacht vol vrede zijn".

Cyriel Tonnaer

TERUGBLIK OP DE CANTORCURSUS TE VENRAY

Zoals u hebt kunnen lezen in Koorgeleide nummer 90 is van eind oktober tot half januari in Venray voor het eerst een cantorcurcus gehouden. Op verzoek van deken H. Smeets hebben de Venrayse dekenale koorkring en de NGSV van het bisdom Roermond deze cursus georganiseerd. Begeleid, maar vooral ook geïnspireerd door de

docenten pastoor Ed Smeets, Riet Gardeniers en Ad Voesten hebben vier dames en vijf heren afkomstig uit Venray, maar ook uit Bergen, Melderslo, Maasbree en zelfs Midden-Limburg, negen leerzame zaterdagochtenden doorgebracht in de repetitieruimte van de Grote Kerk in Venray.

Niet alleen daar, maar ook meerdere malen in de kerk zelf, is gewerkt aan inzicht in de opbouw van het kerkelijk jaar, de weg weten te vinden in de gezangenbundels en andere kerkelijke en muzikale bronnen, stemvorming, het zingen voor een microfoon, het samenstellen van een programma van gezangen voor de liturgie, het omgaan met “het volk”, etc. Dit alles vakkundig ondersteund met liturgische en muzikale toelichting en historische achtergronden door Ed en Ad, en geactiveerd door de soms tongbrekende zangoefeningen van Riet. Voor ondergetekende, die tot dusver als organist actief is geweest een heuse uitdaging: tegelijkertijd tekst en melodie goed verzorgen, en dan ook nog letten op je ademsteun.

Tijdens de lessen werd op zijn tijd stevig gediscussieerd door de cantor en studenten die elk van uit zijn of haar eigen achtergrond als cantor, koorzanger of organist, hun bijdrage leverden aan het uitwisselen van ervaringen en inzichten. Zelfs de discussie waarom wij een os en een ezel in de kerststal hebben staan is daarbij gepasseerd. De gedegen behandeling van het kerkelijk jaar, in uitleg en in zang, leverde niet alleen veel kennis op, maar zeker ook liturgische en spirituele verdieping, zelfs voor de deelnemers met al meerdere decennia ervaring in de kerkmuziek.

Tijdens de laatste cursusochtend presenteerden alle deelnemers een compleet ingevuld gezangenprogramma voor een zelf gekozen zon- of feestdag, daarmee tonend dat het geleerde wortel heeft geschoten en dat men verder zal gaan met het laten groeien van het cantorschap in de thuisparochies.

Namens de deelnemers wil ik de drie docenten danken voor het mogelijk maken van die groeiproces. Daarnaast ook dank aan de Dekenale Koorkring Venray en de Grote Kerk voor de geboden gastvrijheid.

VORMING VAN EN VOOR LECTOREN

In menige bijeenkomst georganiseerd door de NSGV komt ook nogal eens de vraag naar voren naar mogelijkheden tot **vorming van lectoren**, die immers net als het koor en de cantor een bijzondere liturgische functie vervullen. Zoals van het koor geëist wordt dat men optimaal de stem gebruikt, zo geldt dat ook voor de lector. Zoals van het koor geëist wordt dat men zich zeer wel bewust is van de eigen rol en taak en functie binnen de liturgie, zo geldt dat ook voor de lector. Zoals van het koor geëist wordt dat men naar best vermogen weet en kennis heeft van de teksten die men zingt, zo geldt dat zeker ook voor de lector.

In het parochiecluster te Ubach over Worms werken we sinds een aantal jaren op het vlak van de (voortdurende) vorming van lectoren samen met stemcoach Helma Bannink. We zijn destijds begonnen met een kleine cursus van een aantal avonden, die elk jaar een vervolg heeft gekregen in een terugkomavond. Ondergetekende zowel als de lectoren zelf waren de eerste keer allicht huiverig: hoe zal een en ander uitpakken en hoe komt het over? Weet degene die de cursus geeft de juiste toon en snaar te raken en hoe wordt dat opgepikt? Termen als ‘nooit zo geweest’ of ‘altijd zo gedaan’ vliegen dan al gauw door de ruimte, zou je verwachten. Echter, we mogen samen met de lectoren met grote voldoening terugkijken op de cursus-avonden. Het resultaat is goed hoorbaar in de liturgie. Het moet niet alleen helder klinken en begrijpelijk, maar men moet in de kerk toch ook kunnen bemerken dat de lector niet alleen opleest of afleest, maar verkondigt: hij of zij moet zich naar best vermogen de strekking van de tekst hebben eigen gemaakt en die tot klinken kunnen brengen. Zonder lector krijgt Gods Woord geen klank in de liturgie, dat mogen we nooit vergeten! En ook: de lector moet het zo brengen dat hij of zij na afloop met een gerust hart kan zeggen: ‘Zo spreekt de Heer’. En niet dat menigeen denkt: ‘Nou, zó zeker niet!’ ‘Wij danken God’ voor de wijze waarop Gods Woord hier en nu tot ons komt. Dat vraagt veel van de lector, in ieder geval veel meer dan vlak voor de mis even kijken of er geen ‘schwere Wörter’ of struikelnamen in staan...

Helma Bannink heeft een groot gevoel voor het overbrengen van een tekst en weet door veel praktische oefening haar cursisten te boeien en te motiveren, zowel voor het aspect van optimaal stemgebruik als voor een zekere voordrachtskunst. We kunnen haar enkel aanbevelen als antwoord op de vraag die zoals gezegd regelmatig vanuit de praktijk naar voren komt.

Zie haar website www.helmabannink.nl. Meer info ook bij ondergetekende ed.smeets@hetnet.nl.

Ed Smeets, pastoor

TOELICHTING

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: “ik geef opdat jij zult geven”.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van

zult maken en dit wellicht zult honoreren met een bijdrage ter bestrijding van de onkosten.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à €0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Tussenzang uit psalm 104 (103)

Zendt Gij uw geest, dan komt er weer leven,
dan maakt Gij uw schepping weer nieuw.

Een sprankelende psalm uit de vigilie mis van Pinksteren (de vooravond van het pinksterfeest).

De psalm kan in de gehele A-B-C cyclus gezongen worden.

Het is een lofzang aan God, de Heer en al wat Hij geschapen heeft.

De toonzetting is weer zo eenvoudig mogelijk in melodie en begeleiding om een maximale bruikbaarheid in de liturgie te garanderen. Geprobeerd is een aanstekelijke melodielijn te schrijven die uitnodigt om mee te zingen in een gezamenlijk refrein. De tekst roept ook op om, door middel van wat hulp van boven, onze geloofs-gemeenschap als het ware weer nieuw leven in te blazen.

Let even op de rust voor de zin “dan maakt Gij...”, deze rust zorgt ervoor dat het accent op het woord “Gij” beter tot zijn recht komt. Immers, het is God die door middeling van de gezonden geest de schepping weer nieuw maakt.

Uiteraard dienen de verzen gezongen te worden door een cantor of door het koor.

A.V.

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

ZENDT GIJ UW GEEST

Uit psalm 104 (130) Pinksteren

M.: Ad Voesten

T.: Ad W. Bronckhorst

Vz./allen

Zendt Gij uw geest, dan komt er weer le-ven, dan maakt Gij uw schep-ping weer

1. nieuw. Zendt Gij uw nieuw. ver - heer - lijk, mijn ziel de Heer, wat zigt Gij
2.

groot, Heer mijn God! Met glo-rie en lui-ster zigt Gij ge - kleed, uw man-tel is zui - ver licht.

Allen

Zendt mij uw geest, dan komt er weer le-ven, dan maakt Gij uw schep-ping weer

Zendt Gij uw geest

17 *Vz.*

nieuw. Hoe - veel is het dat Gij ge - daan hebt, Heer, en al - les in wijs - heid ge -

21

maakt. De aar - de is vol van uw schep - sels, de Heer zij al - tijd - ge -

25 *Allen*

pre - zen! Zendt Gij uw geest, dan komt er weer le - ven, dan maakt

29

Gij uw schep - ping weer nieuw.

VANAF DE ORGELBANK

Communicatie!

Het houten blokje lag bovenop de speeltafel, onopvallend, en zo'n 10 cm in het kwadraat groot. Nieuwsgierig als ik was nam ik het in mijn hand en zag tot mijn verbazing een opschrift met de woorden: "druk op de schakelaar die hiernaast ligt om de elektronisch gegenereerde muziek te doen stoppen". En ja hoor een armbreedte verder lag er een witte lichtschaakelaar met daarop de tekst "aan/uit".

Al snel werd mij duidelijk dat de organist door het indrukken van deze knop de sacristie kon seinen dat de cd uitgezet kon worden. Onwille-

keurig beekroop mij de beklemmende gedachte dat er in de sacristie dus ook een blokje zou liggen met de tekst: "Druk de schakelaar hiernaast om de organist het zwijgen op te leggen."

Een tiental jaren geleden had ik in mijn eigen kerk ook de beschikking over een intercomsysteem tussen de sacristie en de speeltafel van mijn orgel. De toenmalige pastoor had de hinderlijke gewoonte om als hij de eerste klanken van het orgel hoorde direct contact te zoeken. Tijdens mijn, naar ik hoop, meditatieve klanken klonk er dan in een keer een snepende zoemtoon door de kerk als teken dat er (nogmaals) overleg gepleegd moest worden. Als deze oproep niet onmiddellijk werd beantwoord, ik was tenslotte bezig met orgelspelen, volgde er grif nog meer herrie uit het elektrisch kastje. Uit frustratie over het storende lawaai zocht ik snel naar een galante manier om een einde te maken aan het orgelspel om vervolgens met zachte stem antwoord te geven zodat het kerkvolk niet verstoord werd. Het antwoord kwam echter altijd als een galmende stem die in mijn beleving tot in de buurparochie te horen was.

Zo kon de hele kerk horen wat er op het laatste moment nog aan muzikale en liturgische wijzigingen werden doorgevoerd.

Gelukkig zijn we samen vrij snel tot de conclusie gekomen dat dit systeem misschien wel handig is maar niet praktisch in een ruimte van stilte en gebed. Ik heb dan ook met een gerust hart de apparatuur kunnen verwijderen.

Nu word ik niet meer gestoord tijdens het spelen ... nou ja behalve dan door de koorleden die een voor een voor het begin van de dienst binnenkomen en mij, tijdens het musiceren, vriendelijk goedemorgen komen wensen.

Ad Voesten

KINDERKOOR IN DE PRAKTIJK

In 2010 is het Da Capo project afgesloten, een stimuleringsproject voor de kinderkoorzang in ons bisdom in Limburg. Hoe gaat het nu met deze kinderkoren? Hoe is het om in deze tijd een kinderkoor te leiden?

In deze uitgave vertelt Nicole Wilms over haar kinderkoor Zij heeft nog een kinderkoor dat is verbonden met/aan de kerk. (Liturgisch) Kinderkoor de Mofertzengerkes in de praktijk

De Dirigent(e)

Ik ben Nicole Wilms-Gielkens, in 1990 afgestudeerd aan het Conservatorium van Maastricht met hoofdvak elektronisch orgel. Lesgeven was en is mijn grote passie. Ook zingen was tijdens de studie al belangrijk en als lid van het conservatoriumkoor heb ik aan diverse operaprojecten e.d. meegedaan. Helaas heb ik de studie koordirectie door omstandigheden niet helemaal kunnen afmaken, maar toen pastoor Pisters in de zomer van 1997 kwam vragen of ik dirigente van het kinderkoor in Montfort zou willen worden, was dit voor mij meteen duidelijk. Zingen en doceren in één vak was precies wat ik zocht.

De organisatie

Ons kinderkoor telt ongeveer 20 leden. Vanaf groep 3 zijn de kinderen welkom en na groep 8 houden ze er normaliter mee op.

Vanaf groep 7 kunnen ze meezingen in het jeugdkoor dat apart repeteert.

De ouders zijn heel belangrijk, ik probeer ze te er meteen bij te betrekken want anders kom je nergens. Zij worden met name ingeschakeld om te rijden als we naar optredens gaan. Als publiek zijn de ouders echter ook heel belangrijk. Ik heb van alle ouders het mailadres en dat werkt het snelste en ook heel goed. Aan het begin van het schooljaar wordt er een activiteitenlijst doorgemailed en uitgedeeld zodat iedereen zoveel mogelijk de data vrij kan houden. Eén keer per jaar wordt er een vergadering gehouden met de ouders, hier kunnen ze vragen stellen en kan ik zo nodig zaken uitleggen.

Aangezien ik sinds 1999 ook als vaste organist in de parochie werkzaam ben zijn de contacten heel goed met de parochie en het kerkbestuur.

Het kinderkoor zingt eigenlijk bij alle speciale feestdagen die we vieren in de kerk. En natuurlijk ook bij de 1^e Communie en het Vormsel.

Als er in ons dorp feesten zijn is het kinderkoor ook van de partij. Zingen bij de ruïne, Turn Back Time van de fanfare en het kerstconcert van de dorpsverenigingen.

Deze zomer organiseer ik zelf een musicalmiddag waarbij toetsenisten, blokfluiters, blazers, kinderkoor en jeugdkoor en de dansgroep van het dorp samenwerken om een prachtige middag te verzorgen in het jeugdhuis onder de kerk.

Problematieken

Om het ledental op pijl te houden zijn wij regelmatig betrokken bij schoolactiviteiten. Er is een goed contact met de basisschool. Vriendjes en vriendinnetjes van koorleden zijn altijd welkom op de repetitie en worden actief betrokken bij de repetitie.

Aangezien veel ouders helaas niet meer zoveel met de kerk hebben is het belangrijk om de kinderen een goed gevoel over de kerk mee te geven, dit gevoel kunnen zij dan thuis weer overbrengen.

Wij hebben het geluk dat we in onze kerk kunnen repeteren zodat Gods huis hun toch heel vertrouwd wordt.

Als dirigente van een kinderkoor dat met vaste regelmaat in de kerk zingt maar ook bij wereldlijke concerten zingt moet je over veel organisatietalent beschikken.

De liederen moeten in de kerk passen maar ook aanspreken bij de kinderen. De leeftijd van de kinderen varieert van 6 tot 12 en dit vergt in de repertoirekeuze veel flexibiliteit en onderhandelings talent.

Het mooie is evenwel als dit lukt dat je muzikaal heel leuke resultaten kunt boeken. Canons, gemakkelijke meerstemmigheid en neuriën combineren met zingen geeft fantastische mogelijkheden. Zo kun je de oudere kinderen Engels laten zingen en de jongere kinderen eenvoudige tegenmelodieën laten neuriën.

Een ander praktisch probleem is dat sommige feestdagen zeker in bepaalde jaren wel heel dicht bij elkaar zitten. Dan is een goede planning van groot belang. Ook de repertoire keuze is dan zeer belangrijk. Liederens moeten multi inzetbaar zijn. Zo is dezelfde melodie met andere tekst een goede uitkomst. Maar ook iets algemenere liederens die in de verschillende missen inzetbaar zijn doen goede dienst.

Dan leert de ervaring dat de vaste misgezangen zeer interessante inzingoefeningen zijn. Zeker wanneer er ook nog canons bijzitten. Ook zing ik de vaste misgezangen vaak op allerlei vocalen met een n, of m, ervoor.

Samenwerking

We hebben regelmatig contact met de andere kinderkooren en kinderkoordirigenten in de Roerstreek. Het is goed om elkaar te ontmoeten, van elkaar te leren en samen te werken. Zo ontmoeten we elkaar bij diverse activiteiten; het Korenfestival en Kindersongfestival in Melick, het Valentijnsconcert in de Oranjerie in Roermond en het Kindersongfestival in Melick. Op dit Kindersongfestival vindt kunnen de kinderen als solo of duo laten horen wat ze kunnen.

Dirigente Nicole Wilms-Gielkens

Zaterdag 22 september 2012,
10.00 uur tot 12.30 uur Roermond

ONTMOETINGS DAG KINDERKOORDIRIGENTEN EN BELANGSTELLENDEN

Na afloop van onze studiedag in 2011 gaven de dirigenten aan dat er behoefte is aan ontmoeting van collega dirigenten en wil men daarnaast vooral veel repertoire doornemen en zingen.

Samen kwamen we daarom op het volgende thema uit voor 2012:

Wat zingen we in de wintertijd.

Er komen zes items aan bod: St. Maarten, advent, Sinterklaas, Kerstmis, Driekoningen en carnaval. De deelnemende dirigenten nemen elk een lied van elk item mee. Dit wordt gedeeld met iedereen en daarnaast zal elke dirigent een lied naar keuze met de groep doornemen/zingen. Natuurlijk is er daarnaast aandacht voor nieuw repertoire in een speciale workshop.

Noteer alvast de datum in uw agenda!

Werkgroep Kind-Koor-Kerk

'GEK, GEK, DOOT 'S LEKKER GEK!'

De finale van het LVK was een geweldig feest. Maar op twee punten ging het mis. Drie eigenlijk. Het was te koud. Dat is één. Daardoor had de feestende menigte op weg naar huis minder begrip voor de onderbezetting van de garderobe. Twee. En drie: de winnaars werden – zeer onterecht – met boegeroep vanuit de zaal op het podium terug ontvangen.

Wat kunnen we ervan leren? Als pastoor zeg ik allereerst dat we rondom onze liturgie moeten zorgen dat alles tot in de puntjes in orde is. En wel op tijd. Een slordige ontvangst van mensen maakt een onverzorgde en mogelijk onzerzijds ongeïnteresseerde indruk. Dan wordt het al vanzelf moeilijker je boodschap voor het voetlicht te brengen. Die garderobe-problemen waren een logistiek probleem: nou ja, we staan wel voor hetere vuren! Zorg toch gewoon dat je kerken op orde zijn en dat ruimschoots voor de aanvang van de liturgie alles op z'n plek staat en ligt, waardoor er een rust uitgaat van de plaats waar dadelijk iets heel bijzonders staat te gebeuren. Sacraliteit voorop, ook als visitekaartje. En dat is wat anders dan tot vlak voor de mis met nog van alles over het priesterkoor rennen. Dat kan ook op tijd! En anders leren we dat maar eens! Het kan natuurlijk altijd zo zijn dat er te elfder ure iets onvoorziens gebeurt, maar het overgrote deel van alle geloop voor de mis is onnodig. Of minstens te laat. Bloemen water geven of slepen met bloempotten, kaarsen aanmaken, boeken klaarleggen en alle andere dingen die we tot dan vergeten zijn, dat kan ook op een meer geschikt moment dan vlak voordat. Net als het onvermijdelijke en verder doorgaans totaal zinloos loopje van de uitvaartleider die en plein public nog even de sacristie inkruipt een minuut voor de mis om ons een mooie dienst te wensen. Een Duitse cabaretier had er een hele buut van gemaakt: 'Der Einzug des Küsters'. Het hoorde even onlosmakelijk bij de nachtmis als het Stille Nacht dat de oude koster van het dorp vijf voor twaalf met een brandend lontje voetje voor voetje zich naar het hoogaltaar begaf om kaarsen aan te steken. Maar ocherm natuurlijk: dat lontje ging hem onderweg een vijftal keer uit, zodat zijn intochtceremonie uiteindelijk die van priesters en assistenten doorkruiste ...

Dat is één en twee. Maar dan drie. Op het LVK 2012 werd het winnende W-Dreej uit Venlo met het nodige boegeroep ontvangen. Dat was niet voor het liedje zelf, maar meer – wellicht – omdat het publiek het er niet mee eens was dat je drie keer achter elkaar kunt winnen. Daar zit wat in: bij het OLS en het Eurovisie Songfestival is dat anders gereguleerd. Maar bij het LVK was dat vooralsnog niet voorzien.

Het boegeroep had een averechts effect. Ik had de hele avond op de achtergrond geluisterd naar het LVK en - eerlijk gezegd – weinig liedjes konden echt bekoren. Althans, in die zin dat het natuurlijk bij elke deelnemer om een geweldige brok enthousiasme ging en er in de voorrondes al een geweldige selectie had plaatsgevonden en deze dus als beste voor voren werden geschoven. Maar het merendeel werd belabberd gezongen. Soms vals, maar meer nog: zonder bezieling. Teksten zaten goed en spitsvondig in elkaar, de melodie paste erbij, het was een mooi geheel, maar als je er vervolgens niet in slaagt het over de bühne te brengen, dan komt het niet over.

De kranten en alle brieven in de week na het LVK gingen in dezelfde richting. Iemand schreef heel treffend dat zolang een zanger of groep een aan sich goed nummer brengt alsof er een bladzijde van het telefoonboek hardop wordt voorgelezen, dan moet je je niet verbazen dat W-Dreej voor de derde keer op rij wint.

Met dat alles in het hoofd luister je tussen de bedrijven door alles nog eens terug. En dan merk je dat W-Dreej in vergelijking gewoon een geweldig goede performance neerzet: moeilijke teksten die (ook voor mensen van buiten Venlo) niet lopen zoals we het misschien gewend zijn, worden toch met een heel natuurlijke dictie en een aangename stroom tot volle leven gebracht. Er wordt gefraseerd op plaatsen waar de tekst erom vraagt en er wordt doorgezongen waar de strekking van het lied daarom smeekt. Als u wil weten wat ik bedoel: vergelijk de zangwijze van de doorsnee Engelse koorschool met ons Stille Nacht, althans zoals wij het zingen:

Stille Nacht (pauze) heilige Nacht (pauze) Alles schläft (pauze) einsam wacht (pauze) nur das traute heilige Paar...

Alle pauzes tot daar aan toe, maar na 'wacht' zou je toch echt niet mogen 'wachten', anders haal je de zin en daarmee het hele lied uit elkaar. Hetzelfde verhaal in de tweede strofe: Gottes Sohn (pauze) o wie lacht (pauze) lieb aus deinem göttlichen Mund.

Dan moet je dat kind gelijk geven dat een tekening had gemaakt van de kerststal: Maria, Jozef, Jezus natuurlijk, os, ezel, herders en... Owie. 'Owie?' vroeg de juf? 'Ja, Owie lacht, toch?' Of ook: iemand was naar een uitvaart geweest en vertelde achteraf heel afgemeten dat het aan de stem van de voorganger te horen was dat hij dat al vaker gedaan had...

Het boegeroep had een averechts effect, omdat juist daardoor terugkijkend de overigens brede jury(s) gelijk had(den) met de beoordeling van het beste liedje. In alle commentaren achteraf werd juist het boegeroep weggehoond en het winnende liedje om bovenstaande redenen als beste omarmd.

Om doorgaans onbekende en onbegrijpelijke redenen zijn er priesters en liturgisten die stellen dat de liturgie ontdaan moet zijn dan wel worden van emotie. Waarop ze dat historisch baseren blijft een raadsel. De geschiedenis van het gregoriaans bijvoorbeeld laat sinds de semiologie toch heel wat anders zien. Liturgie is natuurlijk geen theater, maar als bij een vastelaovesleedjeskonkoer de doorsnee Limburger al zo jureert, hoe zou dan de uitslag uitpakken voor liturgie in de kerken van ons bisdom, die ons omhoog moet tillen tot hemelse sferen? En niet op de laatste plaats ook het 'publiek' moet boeien en stichten?

Ed Smeets

KOMEN ... EN GAAN

Bij de VNK-Limburg heeft per 1 januari een voorzitterswisseling plaatsgevonden.

Dit wordt dan ook mijn laatste bijdrage aan Koorgeleide in de hoedanigheid als voorzitter van de VNK. Ik blijf voorlopig nog wel even deel uitmaken van het bestuur om de overgang zo goed mogelijk te doen verlopen.

Na acht jaar voorzitterschap werd het tijd om het stokje over te geven.

VNK-Limburg is een bescheiden organisatie die met behulp van het Huis voor de Kunsten toch veel werk verzet. Om maar iets te noemen: de oriëntatiecursus voor aankomende dirigenten, het verdelen van subsidies voor de afzonderlijke korenbonden, de kinderdoemiddagen, de festivals voor kinderkoren in Beek en Weert, het Limburgs Koren Festival, de scholingsactiviteiten voor de NSGV en ouderen koren, het Da Capo-

project en het CD-award-project.

Het voorzitterschap overdragen kan alleen als er een geschikte kandidaat is die daar tijd voor wil vrijmaken. Gelukkig is die er in de persoon van Wil Giesbertz uit Voerendaal, werkzaam bij de Open Universiteit. Hij was en is nog steeds de motor achter het succesvolle CD-award-project en al jaren betrokken bij de VNK.

De overgang vindt plaats op een moment dat er dankzij Provinciale Staten aanzienlijk meer geld beschikbaar komt voor de korensorganisaties in onze provincie. Op dit ogenblik worden er plannen uitgewerkt om dit geld zo zinvol mogelijk te gebruiken.

De kerkmuziek, 'n belangrijk onderdeel van de koorpraktijk, gaat hier ook van profiteren. U zult daar binnenkort meer van horen.

Tenslotte: Koorgeleide heb ik altijd met plezier en genoegen gelezen. Het ziet er altijd aantrekkelijk en goed verzorgd uit.

En daarom blijf ik het ook lezen.

Hans Braun

**Stichting Verenigde Nederlandse
Korenorganisaties Limburg**

**HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG**

Kapellerlaan 36
6041 JC Roermond
Tel.: 0475 - 399 268

TOELICHTING BIJ DE OMSLAG

Muziek in de Middeleeuwen

Gedurende bijna de gehele Middeleeuwen stond de kerk, waar veel tijd werd besteed aan muziek, in het centrum van de belangstelling. Religieuze muziek bestond uit een enkele melodie zonder enige harmonisatie of begeleiding. Muziek werd gebruikt op bijna dezelfde manier als vandaag: voor trouwpartijen, Valentijnsdag, voor verjaardagen, voor bijzondere feesten en gelegenheden, en vele andere momenten.

In de Middeleeuwen speelde muziek vooral een verheffende rol. Kerstmis was ook een buitengewone gelegenheid in de Middeleeuwen: het bestond uit enorme plechtigheden waarbij honderden klokken tegelijk luidden, vanzelfsprekend om de geboorte van Jezus Christus te vieren.

Tijdens de Middeleeuwen gebruikte men ook de maaltijd terwijl traditionele muziek klonk tijdens en tussen de verschillende gangen. Soms werd er ook gemusiceerd vanaf een speciaal gebouwd podium of toneel aan het uiteinde van de Grote (Ridder) Zaal. Naar verluidt droeg het luisteren naar dergelijke lichte, aangenaam klinkende muziek ook bij tot een betere spijsvertering. Vanaf ongeveer 900 trokken muzikanten, bekend als jongleurs, van plaats naar plaats, en verdienden de kost door op te treden voor welgestelde lieden, waarbij ze wellicht composities van eigen hand speelden. Soms waren het zelf adellijke lieden, die gewoonlijk liefdesliederen zongen.

(bron: *Steps for Dancing*. Vertaling Jan Steenbrink)

SALARIËRING KERKMUSICI PER 1-1-2012

Onderstaand de salarissen van de kerkmusici, zoals die in het kader van de ter zake geldende regelingen voor 2012 zijn voorgeschreven. De salarissen van de kerkmusici zijn in, ten opzichte van 2011 voorsnog verhoogd met 1,9% op basis van de gemengde index en vervolgens afgerond op € 0,05.

In 2012 wordt nader invulling gegeven aan de rechtspositieregeling van de dirigenten en organisten en de daarbij behorende honorering. Zodra de rechtspositieregeling en de honorering is vastgesteld wordt u hieromtrent geïnformeerd.

BEVOEGDHEID	DIRIGENT EN ORGANIST	DIRIGENT OF ORGANIST
I	€ 43,40	€ 28,95
II	€ 37,90	€ 25,25
III	€ 32,55	€ 21,30

De salariëring van de kerkmusicus, die niet valt onder een van bovenstaande bevoegdheidscategorieën, maar die niettemin een arbeidscontract heeft gesloten met de parochie, luidt als volgt:

GROEP	DIRIGENT EN ORGANIST	DIRIGENT OF ORGANIST
A	€ 27,10	€ 18,10
B	€ 18,10	€ 12,30

ACTIVITEITENAGENDA

LEZING: EEN MUZIKALE REIS

In het kader van de activiteiten rond het thema “Van jagers tot internetters” organiseert de bibliotheek BiblioNova Sittard op dinsdag 10 april 2012 een lezing met als titel “Een kerkmuzikale reis.”

Een reis aan de hand van de Canon van Limburg door het kerkmuzikale landschap. De lezing wordt verzorgd door Ad Voesten en begint om 19.30 uur. BiblioNova Sittard, Broeksittarderweg 1 Sittard.

NEDERLANDS GREGORIAANS FESTIVAL

Op zaterdag 16 en zondag 17 juni 2012 vindt de vierde editie plaats van het Nederlands Gregoriaans Festival. Dit festival is een uniek podium voor alle scholae, ensembles, solisten en andere groepen die met overgave en plezier gregoriaans zingen. Tijdens de vorige drie festivals bleek de belangstelling en het enthousiasme van zowel deelnemers als publiek erg groot.

Het festival wordt voor de 4e keer gehouden in de vestingstad Ravenstein, waar entourage en locaties aansluiten bij de sfeer die past bij dit evenement.

Vooruitlopend op het programma kunnen wij meedelen dat Ensemble Discantus (uit Parijs) het hoofdconcert zal verzorgen, op zaterdagavond 16 juni in de Luciakerk.

Het thema van het Festival 2012 luidt: Cantus Cantuariensis - Gregoriaans van overzee. De relatie van het Europese vasteland met de Britse eilanden staat centraal; deze verhouding is wat betreft het gregoriaans intensief geweest. Al in de 6e eeuw zong de Romeinse aartsantor Johannes de gezangen van Rome voor aan de geestelijkheid van Canterbury (Cantuariensis) en omstreken. Grote delen van West-Europa werden vanuit de Britse kloosters tot het christendom gebracht. Met het geloof namen de missionarissen ongetwijfeld ook de liturgie en de bijbehorende gezangen mee. Toen deze geloofsverkondigers heilig werden verklaard, inspireerden hun levens weer tot het maken van nieuwe gezangen. Tijdens het 2-daags festival krijgt deze thematiek gestalte in concerten en lezingen. Voor meer informatie: telefoon: 0486-416499, e-mail: pr@gregoriaansfestival.nl, web-site: www.gregoriaansfestival.nl

CONCERTPROGRAMMA 2012 STG. ORGELKRING ROERMOND

● 13 JULI OPENINGSconcert OLV MUNSTERKERK ROERMOND

Jean-Pierre Steijvers (Heythuysen, Nederland), orgel

Lei Wang (China, Brussel, België) viool

● 24 JULI CAROLUSKAPEL ROERMOND

Christian Drengk (Freiburg, Duitsland)

● 31 JULI CAROLUSKAPEL ROERMOND

Thomas Trotter (Londen, Verenigd Koninkrijk)

● 14 AUGUSTUS OLV MUNSTERKERK ROERMOND: DUO-CONCERT

Hiroko Inoue (Osaka/Kaliningrad), orgel

Jean-Pierre Steijvers (Heythuysen, Nederland), orgel

● 21 AUGUSTUS CAROLUSKAPEL ROERMOND

Ludger Lohmann (Stuttgart, Duitsland)

ONTMOETINGSdag KINDERKOORDIRIGENTEN EN BELANGSTELLENDE

Zaterdag 22 september 2012 van 10.00 uur tot 12.30 uur Roermond

Organiseert u zelf kerkmuzikale activiteiten zoals koreninstructie-avonden of -middagen, speciale eucharistievieringen, dekenale ontmoetingen, cursussen et cetera, dan kunt u deze doorgeven via koorgeleide@home.nl of het secretariaat van de NSGV-Bisdom Roermond, postbus 470, 6040 AL Roermond.

GESLAAGD

Zaterdag 10 december 2011 slaagde Katharina Kleis aan de Hogeschool voor Muziek Kreato in Thorn voor het Praktisch Eindexamen Koordirectie/Kerkelijk Koorleider (HBO-bachelor). Wij feliciteren haar van harte met het behaalde diploma en wensen haar veel succes bij haar verdere loopbaan in de kerkmuziek.

vlnr.: Gerard Sars, Katharina Kleis, Marc Versteeg

OPROEP

Zijn er koren in Midden-Limburg die in hun archief muziek hebben liggen van Johannes Bernardus Lichtenberg?

Hij werd op 1 mei 1862 geboren in Maastricht en overleed op 5 december 1932 in Roermond. Hij arrangeerde, componeerde en dirigeerde. Van zijn hand moet er een arrangement zijn van een meerstemmige mis (van de orgelbegeleiding of de zangstemmen) in opdracht van het kerkelijke zangkoor van de Lambertuskerk te Swalmen. Het muziekstuk zelf heb ik nog niet gevonden. Ik ben ook geïnteresseerd in andere muziek (arrangementen of originele compositie) van deze Lichtenberg. Ik vermoed dat hij meerdere bewerkingen heeft gemaakt in opdracht van verschillende kerkkoren in de regio.

Ik ben bezig met een onderzoek naar de achtergronden van de gearrangeerde mis.

Hartelijke dank voor uw hulp,
met vriendelijke groeten,

dr. Hans Evers,
Isabellahof 5, 5801 LD Venray.
h.m.evers@home.nl
tel. 0478-588545

Het Gemengd Kerkelijk Zangkoor Sint Caecilia uit Oud-Geleen is op zoek naar een Kyriale uit 1926.

Reacties: 046-4746003 of e-mail makk.wvandervelden@planet.nl.

KUN JE NOG ZINGEN, ZING DAN MEE

Al vanaf het prille begin van ons geloof zijn woord en toon innig met elkaar verbonden. In het Oude Testament wordt veelvuldig verwezen naar de traditie van het zingend vieren. Vooral in het boek Psalmen. Zo lezen we in psalm 100: “Treed voor Zijn aanschijn met een feestelijk lied.” Of in psalm 101: “Ik zing een lied van liefde en trouw, een psalm, Jahwe, U ter ere.”

Samen zingen zorgt voor verbroedering. Bij een voetbalwedstrijd wordt door de toeschouwers uit volle borst gezongen (al is dat niet altijd met de beste bedoelingen) om het “samen zijn we sterk” gevoel te uiten. Het geeft ook een ongekend gevoel van voldoening als een half stadion precies het zelfde zingt, voelt en denkt.

Zo is het ook met de volkszang in onze kerk. We zingen op gezette tijden in de liturgie samen. Om ook onze stem te laten horen. Zingen is ook een manier van bidden. Daar waar woorden tekort schieten kan de muziek soms meer zeggen.

Woord en toon, muziek en liturgie. Ze zijn één.

Misschien kunnen we samen dan wederom een “stadiongevoel” creëren maar met dit verschil: in Gods kerk zingen we altijd met de beste bedoelingen!

Ad Voesten

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegesonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 3 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder).

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR VAN DE NEDERLANDSE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. R.H.M. Maessen, voorzitter,

Wijngaard 11, 6017 AG Thorn, tel. 0475-561410 e-mail: rhm_maessen@hetnet.nl

Mr. Drs. J. Hoorens, secretaris,

Beijerstraat 13, 6118 CS Nieuwstadt (046-4853969)

Drs. G. Moonen, penningmeester,

Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)

J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)

Mw. A. Jansen, Hondstraat 16, 6211 HX Maastricht (043-3216892)

Drs. E. Smeets pr., Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)

J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)

L. Stultiëns, Schaapsweg 25, 6077 CD St. Odiliënberg (0475-533332)

C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

A. Voesten, Molenstraat 7, 5975 AE Sevenum (077-3662479)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond (NSGV):

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)

Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur).

Website: www.nsgvroermond.nl

Telefoon: 0475-386725 / fax: 0475-386797 / e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl

Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

Post- en

bezoekadres: Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht

Telefoon: 030-2331010 / fax: 030-2364971 / e-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

Kunstfactor

Postadres: Postbus 452, 3500 AL Utrecht

Telefoon: 030-7115100 / fax: 030-2364971 / www.kunstfactor.nl / e-mail: info@kunstfactor.nl

